

Innst. S. nr. 87

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.meld. nr. 38 (2001-2002)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om olje- og gassvirksomheten

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Regjeringen understreker i meldingen verdipotensialet som ligger i å utnytte petroleumsressursene på norsk kontinentalsokkel og de store utfordringene som må løses for å nå verdiene.

Regjeringen har følgende målsettinger i olje- og gasspolitikken:

- Sikre at petroleumssektoren blir en vesentlig bidragsyter til finansieringen av velferdssamfunnet og til industriell utvikling i hele landet også i framtiden.
- Legge forholdene til rette for videreutvikling av petroleumssektoren gjennom å sikre at norsk kontinentalsokkel forblir et attraktivt område for investeringer, verdiskaping og industriell utvikling i Norge.
- Føre en offensiv miljø- og ressurspolitikk basert på målet om en bærekraftig petroleumsvirksomhet og sameksistens mellom petroleumssektoren, andre næringer og miljøhensyn.
- Petroleumsvirksomheten skal være en foregangsnæring med sterk fokus på helse, miljø og sikkerhet på alle nivå i virksomheten, og skal baseres på en målsetting om kontinuerlig forbedring.
- Bidra til internasjonalisering av den norske olje- og gassnæringen. Dette vil gi næringen utviklingsmuligheter i tillegg til virksomheten på norsk kontinentalsokkel, samtidig som erfaringene fra internasjonal virksomhet kan bidra til videreutvikling av norsk kontinentalsokkel.

Regjeringen beskriver i stortingsmeldingen to utviklingsbaner for norsk kontinentalsokkel:

- *Forvittringsbanen* er en utvikling hvor petroleumsindustrien og myndighetene sier seg tilfreds med hva som er oppnådd. Langs forvittringsbanen stagnerer utviklingen av norsk kontinentalsokkel og den norske olje- og gassnæringen i løpet av de kommende 10-20 årene.
- *Den langsiktige utviklingsbanen* innebærer produksjon på norsk kontinentalsokkel av olje og gass i et hundreårsperspektiv. Viktige forutsetninger for at den langsiktige utviklingsbanen realiseres er at olje- og gassprisene holder seg på et rimelig høyt nivå, og at olje- og gassnæringen og myndighetene satser på å utvikle petroleumsressursene på en kostnadseffektiv måte.

Regjeringen mener en utvikling langs den langsiktige utviklingsbanen vil legge grunnlaget for en norsk olje- og gassnæring i hele dette århundret. Det er i dag få andre norske næringer med et tilsvarende langsiktig perspektiv. Forholdet til miljøet og andre brukere av havområdene er av stor betydning for den langsiktige utviklingen av virksomheten.

Petroleumsvirksomheten og Regjeringens tiltak

Verdien på Petroleumsfondet var ved årsskiftet 2001/2002 i overkant av 610 mrd. kroner (nå på drøye 625 mrd. kroner). I løpet av 30 år med petroleumsproduksjon på norsk kontinentalsokkel er det likevel produsert mindre enn en fjerdedel av de totale petroleumsressursene. Dette illustrerer at de største verdiene i petroleumsvirksomheten ligger foran oss, og at virksomheten har et langsiktig perspektiv i Norge - norsk kontinentalsokkel har olje og gass for produksjon i et hundreårsperspektiv.

Olje- og gassvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, og utviklingen på norsk kontinen-

talsokkel er av stor betydning for utviklingen i norsk økonomi og for industriell vekst. Olje- og gassaktivitetene på kontinentalsokkelen står for en stor andel av statens inntekter gjennom statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), skatte- og avgiftssystemet og statlig eierskap. Sektoren er en sentral bidragsyter til finansieringen av velferdssamfunnet, og de valg og beslutninger som tas har stor betydning for det norske samfunnet.

Petroleumssektoren stod i 2001 for om lag 23 pst. av brutto nasjonalproduktet i Norge og for om lag 45 pst. av norsk eksport. Eksportverdien fra petroleumssektoren var i 2001 på 307 mrd. kroner, og andelen av de totale realinvesteringene var om lag 22 pst.

Et hovedmål i petroleumspolitikken er å bidra til fortsatt høy verdiskaping i sektoren, samtidig som staten sikres en stor andel av verdiskapingen. I 2001 var statens inntekter fra sektoren 245 mrd. kroner, dvs. 32 pst. av statens inntekter. Dette beløpet inkluderer en engangsinntekt på 39 mrd. kroner fra salg av SDØE-andeler. Inntektsbeskatningen og netto kontantstrøm fra SDØE står for det aller meste av dette.

De mulighetene petroleumsvirksomheten gir for verdiskaping og industriell aktivitet er det i første rekke olje- og gassnæringen som kan utvikle og realisere, og samspillet mellom myndighetene og de kommersielle og industrielle aktørene i næringen er helt sentralt.

Regjeringen vil planlegge for og realisere at Norge vil være en betydelig petroleumsprodusent og eksportør for å bidra til å dekke det framtidige energibehovet. Det er Regjeringens oppfatning at Norge ligger i forkant når det gjelder en bærekraftig og forsvarlig petroleumsvirksomhet.

Regjeringen vil følge utviklingen i oljemarkedet og eventuelt bidra med produksjonsbegrensende tiltak hvis aktivitetsnivået på norsk kontinentalsokkel er negativt påvirket som følge av situasjonen i oljemarkedet.

Regjeringen vil også i framtiden beholde andeler i enkelte utvinningstillatelser og tillatelser til anlegg og drift som tildeles på bakgrunn av lønnsomhets- og ressurspotensialet. I tilleggstiladelser vil SDØE-andelene som hovedregel reflektere eierandeler i tilstøtende felt eller områder. Regjeringen har ingen aktuelle planer om videre salg av SDØE-andeler.

De totale utvinnbare petroleumsressursene på kontinentalsokkelen var ved årsskiftet 2001/2002 anslått til 13,8 mrd. SM³ o.e. Av de estimerte totale utvinnbare ressursene er 24 pst. solgt og levert, mens 29 pst. er omfattet av prosjekter i produksjon eller besluttet igangsatt.

Potensialet for videre virksomhet og verdiskaping på norsk kontinentalsokkel er betydelig, og Regjeringen er opptatt av at betydningen av petroleumsnæringen og petroleumspolitikken har bred oppslutning i det norske samfunnet. Den sikrer verdiskaping, inntekter og industriell utvikling, samtidig som den kan drives på en bærekraftig og forsvarlig måte.

Regjeringen vil:

- satse på å videreutvikle den norske olje- og gassnæringen slik at den også på lang sikt bidrar til å finansiere det norske velferdssamfunnet,

- arbeide for å legge forholdene til rette for en konkurransedyktig olje- og gassindustri basert i Norge,
- bidra til internasjonalisering av den norske olje- og gassnæringen.

En bærekraftig olje- og gassvirksomhet

Regjeringen mener miljøpolitikken og hvordan næringen forholder seg til miljøutfordringene er viktig for utviklingen på norsk kontinentalsokkel. Olje- og gasspolitikken må innrettes slik at den bidrar til en bærekraftig utvikling av de norske petroleumsressursene.

Aktiviteter som leting, utbygging, produksjon og transport av olje og gass medfører utslipp til sjø og luft. Videre kan olje- og gassvirksomheten ved ankring, rør og kabler og borekakhauget ha en fysisk påvirkning på havbunnen. Det er viktig at oljeindustrien også i framtiden tar ansvar for at miljøhensyn er en integrert del av virksomheten allerede i planleggingsfasen, og at det kontinuerlig ses på muligheter for å iverksette ytterligere tiltak i forhold til de miljøutfordringer næringen står overfor.

Myndighetene må i svært mange tilfeller foreta en avveining og finne en balanse mellom petroleumsvirksomhet og miljøhensyn. Regjeringen vil arbeide for å løse miljøutfordringene slik at verdiskapingen blir størst mulig.

Det er i dag et høyt sikkerhets- og beredskapsnivå for eventuelle akutte utslipp fra petroleumsvirksomheten, og Regjeringen ser det som svært viktig at det høye sikkerhets- og beredskapsnivået i petroleumsvirksomheten opprettholdes.

Regjeringen vil legge til rette for utslippsreduksjoner på norsk kontinentalsokkel gjennom krafttilførsel fra land og vurdere ulike ordninger for hvordan dette kan gjøres. Regjeringen vil videre vurdere ulike ordninger for finansiering av kabler samt nødvendig infrastruktur på land, utover bidrag fra de enkelte rettighetshaverne. Regjeringen mener det også kan være aktuelt å se etablering av gasskraftverk med CO₂-håndtering i sammenheng med krafttilførsel til kontinentalsokkelen.

Regjeringen vil vurdere å redusere utslippene knyttet til fakling på bakgrunn av en grundig gjennomgang av miljømessige, sikkerhetsmessige og ressursforvaltningsmessige konsekvenser.

Regjeringen ser det som viktig at det blir satset på ny teknologi for å realisere miljøforbedringer innen leting og produksjon av petroleum.

Petroleumsvirksomheten og andre brukere av havet

Forholdet mellom petroleumsvirksomheten og andre næringer som også er avhengige av de norske havområdene for sin virksomhet, er av stor betydning for den framtidige utviklingen av olje- og gassnæringen i Norge.

Hensynet til fortsatt sameksistens mellom viktige samfunnsinteresser som petroleumsvirksomhet, fiskerier og miljøhensyn er viktig for muligheten til å utvikle ressurspotensialet på norsk kontinentalsokkel. Utfordringer i forhold til fiskerinæringen og bevaring av økosystemene kan få økt aktualitet hvis petroleumsvirksomheten

virksomheten i framtiden beveger seg inn i områder av stor betydning for de norske fiskeriene, spesielt fra Lofoten og nordover.

Regjeringen ønsker å basere framtidig petroleumsvirksomhet i havområdene fra Lofoten og nordover på den sameksistensmodell som så langt har ligget til grunn for de ulike næringers felles bruk av havområdene, jf. St.meld. nr. 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav". Det omfattende systemet med konsekvensutredninger i alle faser av petroleumsvirksomheten er et viktig element i denne sameksistensmodellen. I den grad det skulle oppstå situasjoner der det synes umulig å oppnå god sameksistens mellom de to næringene, vil Regjeringen vurdere opprettelsen av petroleumsfrie fiskerisoner.

Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet

Det er knyttet særlige miljøutfordringer til framtidig petroleumsvirksomhet både i Norskehavet og Barentshavet. For å sikre at petroleumsvirksomheten i de nordlige havområdene skjer innenfor forsvarlige miljørammer, har Regjeringen satt i gang arbeid med en utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Utredningen har som formål å presentere de mest sentrale problemstillingene knyttet til miljømessige, fiskerimessige og samfunnmessige konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området. Den ferdigstilte utredningen vil være et selvstendig dokument og legges til grunn for den videre politiske behandlingen av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området.

I St.meld. nr. 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav" foreslår Regjeringen en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av våre havområder. Regjeringen mener det er viktig å foreta en vurdering og interesseavveining for områder hvor petroleumsaktivitet kan komme i konflikt med viktige miljøinteresser. Dette gjelder bl.a. Barentshavet. Regjeringen ønsker å etablere helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder, og som et første skritt skal det utarbeides en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet.

Utslipp til sjø og nullutslipp av mulig miljøfarlige stoffer

Oljeselskapene må ha utslippstillatelse fra Statens forurensningstilsyn for utslipp av kjemikalier og olje til sjø, og selskapene er i denne forbindelse pålagt regelmessig overvåking av det marine miljøet. Norge har de siste 15-20 årene regulert utslippene til sjø fra petroleumsvirksomheten stadig strengere, og det stilles i dag svært strenge krav til dokumentasjon av innholdet av miljøfarlige stoffer i kjemikalier som planlegges brukt. Tiltak for reduserte utslipp til sjø vurderes også i forbindelse med behandling av PUD/PAD. I tillegg er målet om null miljøfarlige utslipp til sjø innen 2005 et viktig tiltak for å redusere negative konsekvenser petroleumsvirksomheten kan ha for det marine miljøet.

Regjeringen vil sikre at målet om nullutslipp til havs blir realisert, jf. St.meld. nr. 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav". Målet omfatter både utslipp av olje og naturlig forekommende kjemiske stoffer i produsert vann. Arbeidet med null miljøfarlige utslipp til sjø er også ett av flere svar på utfordringene petroleumsvirksomheten står overfor i framtidig virksomhet i nordlige havområder.

Lete- og konsesjonspolitikken

Oljeselskapenes tilgang på nytt prospektivt leteareal og konsesjoner er vesentlig for oljeselskapenes virksomhet i Norge og den framtidige utviklingen på norsk kontinentalsokkel. Lete- og konsesjonspolitikken må tilpasses slik at den legger grunnlaget for et stabilt, tidsriktig og jevnt aktivitetsnivå for framtidig verdiskaping. Om lag 60 pst. av norsk kontinentalsokkel er åpnet for letevirksomhet, og 9 pst. av åpent område er for tiden tildelt i form av utvinningstillatelser.

Regjeringen har i meldingen introdusert tiltak for å møte utfordringene petroleumsaktiviteten står overfor. For å nå de langsiktige målene må oljeindustrien arbeide aktivt med å gjøre sin leteaktivitet så effektiv som mulig og samtidig ta behørig hensyn til miljø- og fiskeriinteressene. Industriens utvikling og implementering av ny teknologi innen blant annet boring, seismikk og tolkning av data vil være avgjørende.

Myndighetene må sikre industrien en jevn tilgang på prospektivt leteareal gjennom nye tildelinger i områder som er åpnet for petroleumsaktivitet. Dyphavsområder vest i Norskehavet er særlig interessante med tanke på å gjøre store nye funn, og de nordlige havområdene ved Lofoten og i Barentshavet er interessante for olje- og gassindustrien. Regjeringen legger til grunn at det er behov for mer informasjon før en utvider petroleumsaktiviteten i disse områdene.

Oljeforvaltning og leting i modne områder på sokkelen

Det er betydelige oljeressurser igjen på norsk kontinentalsokkel - og som befinner seg i felt som er i produksjon eller i nærheten av eksisterende infrastruktur. Regjeringen vil bidra til at den langsiktige utviklingsbanen blir realisert, dette er forutsatt en effektiv letevirksomhet for å påvise uoppdagede ressurser. Mer enn 60 pst. av de totale oljeressursene er ennå ikke produsert, og Regjeringen mener at myndigheter og industri bør ha en felles målsetting om å øke den gjennomsnittlige utvinningsgraden for olje til minst 50 pst.

Kontinentalsokkelen kjennetegnes i dag av at det er stor variasjon i modenhet i de forskjellige områdene. I modne deler er det muligheter for å kunne påvise mindre ressurser som er lønnsomme å utvinne dersom de kan tilknyttes allerede eksisterende installasjoner. Det er viktig at slike små funn blir påvist og utbygd før de store installasjonene i området blir stengt ned, noe som stiller krav til effektivitet i tildelingssystemet i modne områder. Regjeringen foreslår i meldingen forhåndsdefinerte, faste leteområder i modne deler av kontinentalsokkelen.

Myndighetene må gjennom sin lete- og konsesjonspolitikk legge grunnlaget for at de tidskritiske ressursene i modne områder blir påvist og utbygd innenfor levetiden til de eksisterende installasjonene. Regjeringen har bestemt at det skal opprettes et fast, forhåndsdefinert leteområde, hvor det vil bli gjennomført årlige tildelinger. Industrien slipper med dette å måtte forholde seg til de ordinære utlysningene av nytt areal, og vil til enhver tid vite hvilke arealer som er tilgjengelig i modne områder i de kommende årene. Selskapene vil ha mulighet til å levere inn søknader på utvinningstilatelser gjennom hele året, og dermed selv kunne velge når de ser det som mest hensiktsmessig å søke.

Opprettingen av dette faste letearealet vil følge rutene rundt utlysning av areal i ordinære konsesjonsrunder, hvor det blir tatt hensyn til miljø- og fiskeriinteresser. Etter hvert som nye områder modnes, vil det være naturlig å inkludere også disse i det forhåndsdefinerte området.

Gassforvaltningen

Den norske gassvirksomheten er inne i en omstillingsperiode hvor det blir foretatt en rekke endringer i gassforvaltningen. Omstillingen har som formål å sikre verdiskapingen på langsiktig basis, som innebærer å sikre en effektiv utvikling av ressursene på norsk kontinentalsokkel.

Gassforhandlingsutvalget (GFU) ble permanent avvirket fra 1. januar 2002, og selskapene avsetter nå sin gass individuelt. Det er etablert et statlig eiet selskap, Gassco AS, som opererer gassrørledningsnettet, og ytterligere endringer i organiseringen av gasstransporten er satt i gang.

Gassmarkedsdirektivet er innlemmet i EØS-avtalen og vil bli fullt ut gjennomført i norsk lovgivning. Norsk implementering av gassmarkedsdirektivet innebærer at andre enn eierne av norske rørledninger får adgang. Rettighetshaverne har meddelt departementet at de er enige om vilkårene for etablering av en ny felles eierstruktur for gasstransportssystemet på norsk kontinentalsokkel gjennom fusjon av de ulike interessentskapene i ett nytt interessentskap, jf. St.prp. nr. 36 (2000-2001) og Innst. S. nr. 198 (2000-2001). Departementet arbeider med å utforme nye regler for adgang til rørledningene og for tariffastsettelse.

Utviklingen i gassmarkedet vil være av avgjørende betydning for utviklingen av norsk gassvirksomhet. Gass er den viktigste primære energibæreren i Europa etter olje, og det er forventet at forbruket av gass vil øke betydelig de neste ti årene. Norge er en av de største leverandørene av gass til det europeiske markedet. Ut fra ressursituasjonen på norsk kontinentalsokkel vil norsk gass være et viktig bidrag til å dekke den økte gassetterspørselen i Europa.

Naturgass vil spille en stadig viktigere rolle i den norske petroleumsvirksomheten. Prognoser fra Oljedirektoratet viser at det på norsk kontinentalsokkel er grunnlag for å se gassproduksjonen i et hundreårsperspektiv. En forutsetning for dette er at det blant annet utvikles ny teknologi.

Ut fra ressursgrunnlaget på norsk kontinentalsokkel vil det være betydelig grunnlag for inngåelse av nye gassalg og utbygging av nye felt.

Petroleumsnæringen

Petroleumsressursene på norsk kontinentalsokkel har lagt grunnlaget for utviklingen av en norskbasert olje- og gassnæring med kompetanse i de fleste fasene i virksomheten for leting, utbygging og utvinning av olje og gass, herunder landbasert virksomhet. Med den norskbaserte olje- og gassnæringen menes de norske oljeselskapene, leverandørindustrien og forsknings- og utdanningsinstitusjonene med tilknytning til petroleumsindustrien. Aktørenes forankring i den norskbaserte olje- og gassnæringen avhenger av i hvor stor grad virksomheten bidrar til verdiskaping i Norge. Lokalisering av hovedkontor og enheter for teknologiutvikling til Norge er viktige parametere for å vurdere om virksomheten bidrar til å styrke olje- og gassnæringen og norsk industri generelt. De norske oljeselskapene har vært og er drivkrefter i oppbyggingen av en norsk leverandørindustri og i utnyttelsen av ressursbasen på norsk kontinentalsokkel. Det er også i framtiden viktig at disse selskapene har hovedkontorer i Norge.

Oljeselskapene på norsk kontinentalsokkel utgjør kjernen i olje- og gassvirksomheten. På norsk kontinentalsokkel har vi i dag 29 selskaper som er rettighetshavere, hvorav 13 er operatører. Oljeselskapenes virksomhet omfatter leting, utbygging og produksjon.

Olje- og gassvirksomheten medfører svært store investeringer og driftskostnader. I 2001 var investeringene i overkant av 60 mrd. kroner, mens driftskostnadene var på om lag 30 mrd. kroner. De indirekte økonomiske effektene på både sysselsetting og produksjon i landbasert virksomhet er betydelige, og Teknologibedriftenes Landsforening (TBL) har estimert at petroleumsvirksomheten indirekte bidrar til ca. 220 000 arbeidsplasser fordelt over hele landet.

En annen vesentlig del av olje- og gassnæringen er forsknings- og utdanningsinstitusjonene, som har en grunnleggende funksjon i næringen ved å stå for utdanning, videreutdanning og forskning og utvikling av ny teknologi.

Departementet viser i meldingen til at konsolidering og oppkjøp i petroleumssektoren har gjort at mange foretak som opprinnelig var norskeide nå har utenlandske majoritetsiere. Dette gjelder bl.a. for foretak innen seismikk og boreoperasjoner. Norsk industri har i dag en relativt svak posisjon i de segmentene som forventes å gi størst framtidig verdiskaping - bl.a. brønntjenester og boreoperasjoner. Disse segmentene kjennetegnes av høye kapitalkostnader og intensiv forskning og teknologiutvikling.

Olje- og energidepartementet har i dialog med den norskbaserte olje- og gassnæringen arbeidet med å styrke norsk kontinentalsokkels, så vel som industriens, konkurransekraft. Prosessen er kjent som *KonKraft*, og Regjeringen vil gjennom KonKraft arbeide aktivt for å videreutvikle den norske olje- og gassvirksomheten. KonKraft tar opp alle forhold som påvirker

næringen - blant annet finansielle forhold, internasjonalisering, forskning og utvikling og helse-, miljø- og sikkerhetsspørsmål. Det er opprettet en møteplass ("Topplederforum") hvor næringen og myndighetene kan drøfte overordnede problemstillinger og forslag til konkrete tiltak.

Olje- og gassnæringen er en svært viktig drivkraft for innovasjon og utvikling av teknologi og arbeidsprosesser i øvrig norsk næringsliv. Dette gir betydelige positive ringvirkninger til annen norsk industri.

Olje- og gassnæringen i Norge og internasjonalt er i kontinuerlig forandring. I de siste årene har endringene spesielt vært store blant de internasjonale oljeselskapene. En viktig forutsetning for langsiktig utvikling av den norskbaserte olje- og gassnæringen er at selskaper med strategisk betydning i verdikjeden har norsk forankring. Det innebærer at selskapene har lokalisert hovedkontorfunksjoner og/eller enheter for teknolog utvikling i Norge. Disse enhetene er av stor betydning for den langsiktige utviklingen i leverandørindustrien og ringvirkningene industrien har for annet norsk næringsliv. Når det gjelder leverandørindustrien vises det til at man også i tiden framover må være forberedt på betydelige strukturelle endringer. Regjeringen vil arbeide for å legge forholdene til rette for en konkurransedyktig leverandørindustri basert i Norge.

Framtiden til den norske olje- og gassnæringen avhenger av at den lykkes internasjonalt. Departementet viser til at Norsk petroleumindustri i dag har gode forutsetninger for å ekspandere i utemarkedene fordi norsk kontinentsokkel til nå har vært ledende på mange viktige områder. Dette gjelder både oljeselskapene og leverandørindustrien. De norske selskaperes hjemmearena minsker imidlertid i betydning, og det er helt nødvendig å rette inn innsats og også lykkes internasjonalt for fortsatt å være blant verdens betydeligste offshoreoperatører.

Regjeringen ønsker å bidra til at norsk industri får gjennomslag i internasjonale markeder. Basert på industriens konkurransedyktighet og strategier for internasjonalisering ønsker myndighetene å legge forholdene til rette for internasjonalisering, og det vises til at Intsok ble etablert i 1997 for å bistå bedriftene i internasjonaliseringsprosessen.

Regjeringen legger til grunn at de norske selskapene utviser en høy etisk standard og setter samfunnsansvar på dagsorden i sitt internasjonale engasjement.

Statlig engasjement i petroleumsvirksomheten

Staten har et betydelig engasjement innenfor norsk petroleumsvirksomhet gjennom statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), som majoritetseier i Statoil ASA og som minoritetseier i Norsk Hydro ASA. Staten har i 2001 etablert to nye statsaksjeselskaper: Petoro AS (forvalterselskap for SDØE-porteføljen) og Gassco AS (nytt operatørselskap for transport av naturgass).

De statlige virkemidlene i petroleumspolitikken har vært vurdert og tilpasset de utfordringer staten til enhver tid har stått overfor, og det er gjennomført store strukturelle endringer i det statlige eierskapet. - Ved

behandlingen av St.prp. nr. 36 (2000-2001) ble det besluttet at staten kunne selge inntil 21,5 pst. av SDØE, 15 pst. til Statoil og 6,5 pst. til andre selskap enn Statoil. Videre ble det besluttet å ta inn nye eiere i Statoil, men staten skulle beholde 2/3 av aksjene i selskapet.

Staten har solgt utvalgte SDØE-andeler til Statoil samt at staten har kjøpt noen eierandeler fra Statoil, et nettosalg tilsvarende 15 pst. av verdien av den opprinnelige SDØE-porteføljen. Olje- og energidepartementet har videre gjennomført salg tilsvarende 6,4 pst. av verdien av SDØE-porteføljen etter at 6,5 pst. ble lagt ut for salg i september 2001. Statoil ble delprivatisert og børsnotert 18. juni 2001. Staten eier 81,8 pst. av aksjene i selskapet.

Statoil er operatør av de fleste feltene hvor staten har SDØE-andeler. Regjeringen forutsetter at Statoil også i tiden framover vil være en stor eier, rettighetshaver og operatør på norsk kontinentsokkel. SDØE er fortsatt meget viktig for statens inntekter fra petroleumsvirksomheten, og Regjeringen vil videreføre SDØE-deltakelse når nytt areal tildeles - der det er gode grunner for en slik deltakelse.

Den statlige eierandelen i selskapene Statoil og Norsk Hydro har relativt sett en mindre finansiell betydning, men er avgjørende for å sikre en langsiktig forankring av selskapene i Norge. Regjeringen mener en betydelig statlig eierandel i begge selskapene er nødvendig for å sikre det norske samfunn størst mulig verdiskaping fra hele olje- og gassklyngen.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Hallaker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og Inger Stokstad, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, registrerer at Regjeringen gir en bred oversikt over den samlede olje- og gassvirksomhet og med vekt på hvordan Norge skal sikre høyest mulig langsiktig verdiskaping innenfor forsvarlige miljørammer fra denne virksomheten.

2.1 Petroleumsvirksomheten

Komiteen viser til at petroleumssressursene representerer betydelige verdier for det norske samfunnet. Det er viktig å sikre at petroleumssektoren blir en vesentlig bidragsyter til finansieringen av velferdssamfunnet og til industriell utvikling i hele landet også i fremtiden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at Norge skal være en stor olje- og gassnasjon i lang tid fremover

og støtter den langsiktige utviklingsbanen. For å nå dette, kreves det en offensiv og målrettet politikk innenfor forskning, konsesjonspolitikk, letevirsomhet, miljø og utbygging.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at regjeringspartiene i budsjettforliket med Framskrittspartiet valgte å nedprioritere energiforskningen, herunder petroleumsforskning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å understreke at kuttene på energiforskning i statsbudsjettet for 2003 går på forskning rundt CO₂-håndtering ved gasskraftverk, et område som disse medlemmer mener hovedsakelig er preget av symbolpolitikk og med liten reell nytteverdi. Det er derfor meningsløst å fremstille dette som kutt i petroleumsforskning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til Regjeringen presenterer to mulige utviklingsbaner for norsk olje- og gasspolitikk. Disse medlemmer mener at den politiske debatten om norsk olje- og gasspolitikk må dreie seg om økonomiske og miljøfaglige realiteter og ikke de to tenkte strategiene som Regjeringen skisserer.

Disse medlemmer mener at vår petroleumsvirksomhet må ta utgangspunkt i at olje og gass er ikke-fornybare ressurser som må forvaltes i et langsiktig perspektiv. Investerings- og utvinningsnivået må ta hensyn til miljøet og ansvaret for kommende generasjoner. Et redusert olje- og gassutvinningstempo vil føre til at ringvirkningene av olje- og gassvirksomheten blir spredd over en lengre tidsperiode.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, mener at det må legges til rette for at norsk sokkel forblir et attraktivt område for verdiskaping og investeringer, og at norske selskaper kan styrke sin konkurranseposisjon både på norsk sokkel og internasjonalt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er nødvendig med styring av aktiviteten på norsk kontinentalsokkel, og at olje- og gassproduksjonsraten må reduseres av hensyn til nasjonens verdiskaping, rettferdig fordeling av naturressursuttaket og miljøet. Disse medlemmer viser til Norges Kyotoforpliktelser og peker på den åpenbare målkonflikten som det er mellom Innst. S. nr. 240 (2001-2002) fra energi- og miljøkomiteen om Norsk klimapolitikk og om Tilleggsmelding til Norsk klimapolitikk og Regjeringens beskrivelse av og ambisjoner for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Disse medlemmer viser til spørsmål i brev datert 21. november 2002; Departementet skriver at ved forbrenning av alle produkter fra norsk sokkel siden produksjonsstart ville totale utslipp være om lag 9 000

millioner tonn CO₂. Til sammenligning er Norges totale CO₂ utslipp per år ca. 42 millioner tonn. Disse realitetene er ikke reflektert når Regjeringen skisserer den langsiktige utviklingsbanen på norsk sokkel. Det er dermed med på å skape utviklingsperspektiver for petroleumsbransjen som står i skarp motstrid til erkjennelsen om at " globalt står verdenssamfunnet overfor store og svært kompliserte utfordringer dersom alvorlige menneskeskapt klimaendringer skal forhindres". Slik Regjeringen selv skriver i innledningen til St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk.

Disse medlemmer mener det er derfor er tvungende nødvendig å revurdere de framlagte utviklings-scenarier og ta nye politiske grep for å leve opp til at "Norge må ta både et nasjonalt og et globalt ansvar for å motvirke globale klimaendringer." Et ansvar Regjeringen erkjenner i innledningen til St.meld. nr. 15 (2001-2002).

Disse medlemmer vil derfor redusere utgiftene til leting etter olje og utbygging av nye olje- og gassfelt, samtidig som investeringene i nye fornybare energikilder, forskning og utdanning bør øke betydelig. På denne måten legges grunnlaget for en vridning vekk fra en økonomi basert på fossile energikilder, til en grønn økonomi med fokus på kunnskapsbasert næringsliv. Disse medlemmer går imot å åpne de sårbare nordområdene for petroleumsvirksomhet, spesielt ut ifra hensynet til fiskerinæringa, miljøsikkerheten langs norskekysten og økologien i Barentshavet.

Disse medlemmer påpeker at framtidens energikilder er fornybare. Det er grunn til å gjøre oppmerksom på at flere av de største oljeselskapene i verden definerer seg selv som energiselskap og har utviklings-scenarier som står i sterk kontrast til det Regjeringen presenterer for olje- og gassvirksomheten. Norge bør øke satsingen på nye, fornybare energikilder som vindkraft, bioenergi, solvarme og bølgekraft og aktivt bruke sine eierandeler i de norske olje- og gasselskapene til å legge om sine strategier tilsvarende. Nye, fornybare energikilder kjennetegnes ved at de ikke fører til utslipp av farlige klimagasser, og har mindre belastninger miljøet enn andre energikilder.

En helt sentral del av en omlegging av energipolitikken er behovet for ny teknologi. Energisikkerhet er å ha flere ben å stå på. Det er også fornuftig næringspolitikk. Markedet for ny og fornybar energiteknologi vokser kraftig, og etter disse medlemmers mening er det sentralt at Norge forbereder seg på en virkelighet der olje og gass kan komme til å spille en langt mindre viktig rolle. Dette er bakgrunnen for at disse medlemmer går inn for en kraftig økning i bevilgningene til energiforskning, og imot satsing på introduksjon av naturgass til energiformål. Disse medlemmer finner det meget betenkelig at Samarbeidsregjeringen som i Sem-erklæringen lover "å styrke miljøforskning, deriblant øke kompetansen knyttet til utfordringer som ligger i skjæringspunktet mellom petroleumsaktivitet, fiskeri og miljø" står ansvarlig for et budsjett hvor nettopp miljøforskningen

kuttes betraktelig. At det samtidig er et åpenbart behov for miljøforskning for å ivareta føre var-prinsippet i forbindelse med konsekvensutredningen av helårig petroleumsaktivitet i de nordlige havområder fra Lofoten og nordover og for å realisere målet om 0-utslipp til havs, setter hele Sem-erklæringen i et grelt lys.

Komiteen vil at det legges til rette for industriell og teknologisk utvikling for å få mer ut av ressursene og få kostnadene ned. Verdien vil i stigende grad skapes av teknologi og menneskelig innsats. Det krever økt innsats på forskning og teknologiutvikling.

Komiteen mener at økt satsing på teknologiutvikling er av stor betydning for å muliggjøre høyere grad av utvinning. Selv marginale økninger i utvinningsgraden vil ha betydelige effekter på den totale verdiskapingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at teknologiske sprang også vil være viktige for å få realisert flere utbyggingsprosjekter gjennom ytterligere reduksjoner i balansepris og tiltakskostnader for økt utvinning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, mener i tillegg til at oljeselskapene i stor grad bidrar til teknologiutvikling selv, må staten som den største aktør på norsk sokkel bidra økonomisk til teknologiutviklingen. Det er i tillegg viktig at man sikrer en langsiktig og forutsigbar finansiering av FoU.

Flertallet viser til at den samlede industrielle klyngen må sikres rammevilkår som gjør dette mulig. Dette kan bidra til økt internasjonalisering og store positive ringvirkninger for det norske samfunn.

Flertallet viser til at et flertall i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003) slutter seg til å få utredet ulike modeller for offentlig medfinansiering til forskning innenfor petroleumsvirksomhet, herunder et petroleumsrettet forskningsfond.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet flere ganger har foreslått å finansiere forskningen med avkastningen fra fond da dette gir et bedre grunnlag for langsiktig planlegging og gjennomføring av forskningsprosjekter, enn ordinær budsjettbehandling der midler til forskning må konkurrere med midler til annen virksomhet.

Disse medlemmer beklager at det ikke har vært mulig å oppnå flertall for disse forslag, men er likevel tilfreds med at dette nå skal utredes.

Komiteen viser til at de største verdien fortsatt ligger i de gjenværende olje- og gassressurser på norsk kontinentalsokkel. Stortingsmeldingen om olje- og gassvirksomheten peker på de store utfordringer dette stiller til effektiv utvinning av ressursene med minst mulig skade på miljøet.

Virksomheten på norsk kontinentalsokkel har hittil vært dominert av investeringer knyttet til de store olje- og gassfeltene, oppbygging av gasstransportsystemer

og kompetanseoppbygging i norsk industri. Også i tiden fremover vil det være behov for store investeringer i leting, utbygging og drift av nye felt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at det er bekymringsfullt at det ikke er funnet større oljefelt siden midten av 1980-årene.

Komiteen viser til at i tiden fremover vil det være viktig med investeringer for å få en større utvinningsgrad i de eksisterende feltene. Regjeringens mål om å øke utvinningsgraden til 50 pst. for olje og 75 pst. for gass er en stor utfordring for aktørene på sokkelen. Komiteen slutter seg til denne målsettingen. Det ligger store verdier i å nå disse målsettingene.

Komiteen viser til at myndighetene derfor bør legge til rette rammebetingelser som gjør det lønnsomt å øke utvinningsgraden, samt å legge til rette for lønnsom utvinning av mindre olje- og gassfelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til flertallets vedtak i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003), hvor Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 skal komme tilbake til Stortinget med tiltak for økt utvinningsgrad på norsk sokkel. Flertallet påpeker at å legge rammebetingelsene til rette for å gjøre det lønnsomt å øke utvinningsgraden kan være et slikt tiltak. Dette forutsetter imidlertid at det blir utviklet teknologi som hindrer eller renser utslippene av produsert vann og som reduserer behovet for kjemikalier.

Komiteen mener det trengs en mer offensiv strategi for å utnytte ressursene i de feltene som allerede er åpnet for petroleumsvirksomhet. Dette gjelder utvinning av små felt som er påvist, haleproduksjon og større letevirksomhet i disse områdene.

Komiteen mener at på bakgrunn av dette at myndighetene må være villige til å vurdere om etablerte prinsipper og gjeldende rammevilkår skaper de rette incentiver, herunder skatter og avskrivningsregler for haleproduksjon og små og marginale felt, for økt verdiskaping og eventuelt tilpasse rammevilkårene slik at ressursene ikke ødes.

Komiteen stiller seg positiv til at nye og mindre selskap får anledning til å utvinne slike mindre felt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen foreslår å effektivisere tildelingen av nye utvinningstilatelser i modne leteområder gjennom å etablere faste, forhåndsdefinerte leteområder, og slutter deg til dette. Det vil med dette ikke lenger være nødvendig å foreta en utlysning i forbindelse med de årlige tildelingene. Dette kan innebære at selskaper kan levere inn søknad når som helst i løpet av året og at myndighetene en gang i året behandler søknadene som er kommet inn før

denne datoen, med påfølgende tildeling av arealer innen utløpet av året.

For å utnytte ressursene i modne områder vil såkalt "haleproduksjon" med sikte på å tømme felt kunne få stor betydning. Dette vil gjøre det mulig å få flere mindre, spesialiserte selskaper inn på sokkelen.

Flertallet merker seg at Regjeringen vil satse på utlysning av konsesjoner i modne områder på norsk sokkel. Investeringsomfanget må tilpasses mindre petroleumsressurser i feltene. Slik haleproduksjon, og utvinning av mindre felt vil kreve justering av rammebetingelsene, blant annet vurdering av skattetilpasninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til tidligere forslag fra Fremskrittspartiet om å gjennomgå skattesystemet på norsk sokkel med bl.a. å redusere eller fjerne bruttoskattene, samt å få til et skatteregime som i større grad fordeler både oppsider og nedsider. Disse medlemmer mener videre at det bør utarbeides et skattesystem som må bidra aktivt til å sikre produksjon på haleheng/marginale felter, slik at vi får en høyest mulig utvinningsgrad.

Disse medlemmer foreslår derfor:

"Stortinget ber Regjeringen nedsette et bredt sammensatt utvalg, der oljeindustrien er representert, som skal gjennomgå dagens skatteregime med tanke på å forbedre dette i tillegg til å utarbeide skatteincentiver med hensyn til nisje- og haleproduksjon."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at Regjeringen går inn for det som er kalt den langsiktige utviklingsbanen for norsk petroleumsvirksomhet, noe som regnes å gi produksjon av olje i et femtiårsperspektiv og produksjon av gass i et hundreårsperspektiv.

Flertallet er enig i dette.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, peker på at dette forutsetter at også nye interessante olje- og gassprovinser åpnes for letevirksomhet og utvinning så snart konsekvensvurderinger er gjennomført, og en har kunnskap som gir sikkerhet for at miljøet ikke blir vesentlig negativt påvirket.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at 60 pst. av verdiskapingen i "den langsiktige utviklingsbanen" er basert på olje- og gassressurser som ikke er funnet ennå.

Flertallet viser til at om lag en tiendedel av Norges totale petroleumsressurser, eller en fjerdedel av de forventete ressursene, ligger i Barentshavet. Petrole-

umsvirksomhet i Barentshavet er således en forutsetning for den langsiktige utviklingsbanen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen har iverksatt en konsekvensvurdering av helårlig petroleumsvirksomhet i havområdene Lofoten-Barentshavet, og at det tas sikte på å sende denne utredningen på høring i mars 2003, og med behandling innen utgangen av 2003. Dette flertallet legger til grunn at denne konsekvensutredningen blir så grundig og omfattende at den kan være et godt grunnlag for behandling av spørsmålet om ytterligere petroleumsvirksomhet i området.

Dette flertallet er positive til prinsippet om helhetlige forvaltningsplaner for enkelte havområder, og at konsekvensvurderingen i tillegg kan gå inn som en del av grunnlaget for en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet som inkluderer miljø, fiskerier, petroleumsvirksomhet og sjøtransport.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til Semerklæringen hvor Samarbeidsregjeringen skal "foreta en konsekvensutredning av helårlig petroleumsaktivitet i de nordlige havområder fra Lofoten og nordover. Inntil en slik plan er på plass, åpnes ikke Barentshavet ytterligere for petroleumsvirksomhet". Samarbeidsregjeringen vil også "legge opp til en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet, der hensynet til miljø, fiskerier, petroleumsvirksomhet og sjøtransport vurderes samlet". Videre skal det foretas "en vurdering av petroleumsfrie fiskerisoner". Disse medlemmer støtter dette og forutsetter at føre-var-prinsippet legges til grunn i konsekvensutredningen og beslutningene som tas på grunnlag av den.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti forutsetter også at Arktisk råd sine retningslinjer for konsekvensutredninger vil bli fulgt i arbeidet med den konsekvensutredningen av helårlig petroleumsaktivitet og den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet som skal være på plass før Barentshavet åpnes for ytterligere petroleumsvirksomhet.

Disse medlemmer viser til at Statens forurensningstilsyn (SFT) i brev til Miljøverndepartementet 8. august 2001 konstaterer at det er "uforsvarlig å utvide petroleumsvirksomheten i Barentshavet uten at konsekvensene av de samlede aktivitetene er tilstrekkelig utredet". SFT sier videre at "langtidseffektene av olje og kjemikalier i marint miljø foreløpig ikke er tilstrekkelig dokumentert. Eksisterende kunnskap blir nå bare brukt til å bedømme miljørisiko knyttet til hvert enkelt utbyggingsprosjekt, og ikke for området som helhet."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at letevirksomheten i Barentshavet fortsatt ikke er blitt en helårlig og kontinuerlig virksom-

het etter ca. 25 års petroleumsvirksomhet i området. Letevirksomheten har vært utsatt for en rekke kortere eller lengre perioder med stopp. Disse medlemmer viser til at det nå foreligger en fare for ytterligere utsettelser i forbindelse med de pågående utredninger og utarbeidelse av en samlet forvaltningsplan. Disse medlemmer viser til skriftlig spørsmål fra Øyvind Korsberg, Fremskrittspartiet, til statsråden av 15. mars 2002 vedrørende konsekvensutredning av helårlig petroleumsvirksomhet i Barentshavet, og videre til muntlig spørsmål av 7. november 2002 fra Øyvind Korsberg om årsaken til ytterligere utsettelse av petroleumsvirksomheten i Barentshavet med bakgrunn i konsekvensanalysen.

Disse medlemmer viser til at konsekvensene av eventuelle utsettelser av betydning er omfattende. Utsettelser og manglende kontinuitet i virksomhet gir ikke grunnlag for petroleumsindustrien og øvrig næringsliv til å satse langsiktig på virksomheten i Barentshavet/Nord-Norge. Disse medlemmer vil påpeke at dette hindrer utvikling og nyetableringer basert på petroleumsressursene. Disse medlemmer viser til at en potensiell svært omfattende verdiskaping basert på olje- og gassressursene i Barentshavet hindres.

Disse medlemmer mener at petroleumsnæringsens "hjemmearena" svekkes. Grunnlaget for vekst og utvikling reduseres betydelig. Videre svekkes det norske oljemiljøets muligheter i forhold til russisk sektor av Barentshavet og øvrig petroleumsvirksomhet i Nordvest-Russland.

Disse medlemmer viser til at en stopp eller utsettelse av virksomheten vil kunne hindre eller forsinke videreutvikling av miljøstandarder for Barentshavet, også for russisk sektor, noe som vil kunne få miljømessige konsekvenser.

Disse medlemmer viser til at det nå er svært viktig at petroleumsvirksomheten i Barentshavet fortsetter og at en unngår ytterligere utsettelser.

Disse medlemmer viser til at boring på allerede tildelte lisenser i Barentshavet umiddelbart kunne tillates slik at boring kan starte så snart som det er praktisk mulig.

Disse medlemmer mener at behandling av konsekvensutredningen for Lofoten-Barentshavet ikke må føre til alvorlig letestans i nord, med påfølgende usikkerhet både for landsdelen og for norsk petroleumsnæringsring.

Når det gjelder petroleumsfrie soner, viser disse medlemmer til at sentrale myndigheter alltid har kunnet fatte bestemmelser om hvilke områder som skal legges ut for leteboring. Disse medlemmer viser til at innføring av petroleumsfrie soner utfra dette skulle være unødvendig.

Disse medlemmer viser for øvrig til at norsk petroleumsvirksomhet har foregått i 30 år med boring av over 1 000 brønner i Nordsjøen og 60 brønner i Barentshavet. Teknologi og miljøstandard har utviklet seg kraftig i denne perioden. Dette gir et forsterket grunnlag for en forsvarlig petroleumsvirksomhet i

Barentshavet - innenfor de miljøstandarder som gjelder.

På bakgrunn av dette foreslår disse medlemmer:

"Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre petroleumsfrie soner i Nordområdene."

"Stortinget ber Regjeringen åpne for at boring i allerede tildelte lisenser kan gjennomføres så snart den pågående konsekvensutredningen for Lofoten-Barentshavet er gjennomført, og dersom denne ikke påviser vesentlige og nye problemområder. Det forutsettes at dette gjennomføres senest høsten 2003."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at det i departementets anbefaling av den såkalte langsiktige utviklingsbanen, implisitt ligger at OED også anbefaler en oljeutvinning i Barentshavet. Dette bekreftes også i svar på spørsmål fra komiteen av 21. november 2002, hvor det heter at:

"... hele estimatet for petroleumsressurser på norsk kontinentalsokkel (er) inkludert i den langsiktige utviklingsbanen. Om lag en tidel av Norges totale petroleumsressurser, eller en fjerdedel av de forventende ressursene, ligger i Barentshavet. Petroleumsvirksomhet i Barentshavet er således en forutsetning for den langsiktige utviklingsbanen."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at petroleumsvirksomheten i 2001 stod for om lag 23 pst. av BNP i Norge og ca. 45 pst. av norsk eksport.

Med den økte etterspørsel etter energi som Det Internasjonale Energibyrådet anslår for de neste 20 årene, vil fossile energibærere i form av olje og gass ikke ha noen betydelige alternativer innenfor en naturlig planhorisont.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at man i langt større grad må legge til rette for at norsk petroleumsproduksjon også dekker energibehovet nasjonalt, og vil ta avstand fra den pålagte miljøprektigheten som vises for eksempel ved at eksport av gass til utenlandske gasskraftverk er ønsket, mens bygging av miljøvennlige konvensjonelle gasskraftverk i Norge er uønsket.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, merker seg at Regjeringen vil planlegge for at Norge kan være en betydelig petroleumsprodusent og -eksportør i årene fremover, og på den måten bidra til å dekke energibehovet internasjonalt.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at med sterk innsats for å redusere klimapåvirkningene som følge av produksjon og anvendelse av petroleumsressursene vil Norge ligge i

forkant når det gjelder en bærekraftig og forsvarlig energiutvikling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at olje- og gassprisene i stor grad vil påvirke investeringsomfang og Norges økonomi generelt. Hvis den langsiktige utviklingsbanen skal realiseres forutsetter det at oljeprisen holder seg på et rimelig høyt nivå. Flertallet mener det er viktig at norsk oljeindustri er robust og blir mindre sårbar for svingninger i oljeprisen.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, merker seg at Olje- og energidepartementet legger til grunn en jevn vekst i oljeetterspørselen de neste 5-10 år, og at etterspørselen vil være større enn produksjonsveksten utenfor OPEC. En slik utvikling vil gjøre det mulig for OPEC og andre oljeproducenter å opprettholde markedsbalansen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen varsler at den vil følge utviklingen i oljemarkedet, og viser til gjeldende praksis som innebærer at Regjeringen orienterer Stortinget på en egnet måte ved eventuelle produksjonsregulerende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er uenig med Regjeringens signaler om eventuelt å bidra med produksjonsregulerende tiltak for å sikre markedsbalansen. Disse medlemmer vil ikke støtte slike tiltak utover det som kan forsvares ut fra oljeselskapenes eget ønske. Disse medlemmer vil videre hevde at dersom Regjeringen likevel innfører produksjonsbegrensninger, må dette tas på statens egen olje (SDØE).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er enig at produksjonsregulerende tiltak er et nødvendig og viktig virkemiddel.

Komiteen peker på betydningen av stadig bedre teknologi og kompetanse, både for å øke ressursutnyttelsen og den langsiktige verdiskaping, realisere miljøforbedringer og effektivitetsforbedringer innen leting og produksjon, og styrke konkurransekraften også internasjonalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener vi står overfor en alvorlig svekkelse av norsk industri og annen konkurranseutsatt virksomhet, og at denne situasjonen må møtes med en langt mer offensiv politikk for arbeid og verdiskaping enn det Regjeringen legger opp til i sitt budsjettforslag.

Komiteen har merket seg situasjonen som har oppstått ved at viktige oppdrag i oljesektoren har gått

til utenlandske verft. Aker Kværner Egersund tapte for eksempel tidligere i år anbudet på et viktig oppdrag for Statoil. Oppdraget, som gikk til det spanske verftet Dragados Offshore, ville bidratt til å opprettholde aktiviteten ved bedriften slik at de ville unngått oppsigelser av 140 tilsatte. Prisforskjellen mellom Aker Kværner Egersunds tilbud og Dragados Offshores tilbud er oppsiktsvekkende stor, om lag 40 pst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener derfor at Regjeringen bør ta initiativ til å undersøke hva som ligger til grunn for de store prisforskjellene både der og ved andre verft.

Komiteen viser til at fjerning av innretninger på norsk sokkel er et viktig bidrag til å holde aktiviteten oppe hos norsk leverandørindustri. Komiteen viser også til mulighetene for gjenvinning av utstyr fra sokkelen som turbiner, kompressorer, generatorer og lignende, og mener at man må legge forholdene bedre til rette for at disse verdiene kan utnyttes i et såkalt "Investment Recovery"-program, som vi har sett fra britisk sektor.

Komiteen viser til flertallets forslag i Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003) hvor Regjeringen skal

"gi en beskrivelse av situasjonen i norsk offshorerettet verkstedindustri og gjennomgå konkurransesituasjonen for denne industrien i forhold til andre EØS-land, og melde tilbake dette for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003."

Komiteen forutsetter at dette vil forsøke å gi svar på hva som ligger til grunn for de store prisforskjellene mellom norske verft og verft i andre EØS-land.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet forutsetter videre at Regjeringens beskrivelse vil gi en vurdering av om EØS-avtalen reduserer muligheten for norsk verftsindustri til å få oppdrag på grunn av begrensninger i Norges virkemiddelbruk i forhold til enkelte EU-lands virkemiddelbruk.

Komiteen peker på at kravet til helse, miljø og sikkerhet (HMS) må stå høyt på agendaen hos alle aktører på sokkelen. Komiteen er glad for Regjeringens påpeking av at norsk petroleumsvirksomhet skal være en foregangsnæring på dette felt med mål om kontinuerlig forbedring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002-2003) hvor det står:

"Komiteen har merket seg Oljedirektoratets hovedmål om å bidra til å skape størst mulige verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten med forankring i forsvarlig ressursforvaltning, sikkerhet og miljø. Komiteen ser positivt på at Oljedirektoratets priorite-

ringer mht. sikkerhets- og arbeidsmiljøforvaltningsområdet tar utgangspunkt i den analyse som er foretatt i St.meld. nr. 7 (2001-2002) Om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, og Stortingets behandling av denne.

Et flertall (medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet) sluttet seg til dette og sa at "konsekvensen av dette må imidlertid være å styrke kontroll- og tilsynsfunksjonene. Nye dødsulykker og nestenulykker bekrefter dette."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til dette og Regjeringens nysaldering av budsjettet for 2002, og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett for 2003 styrke kontroll- og tilsynsfunksjonene og saldere dette med økt refusjon på tilsynsutgifter."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil be Regjeringen vurdere krav om utbygging av påviste ressurser innen en kortere periode enn i dag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at Norges oljeinvesteringer er for høye og at det bør etableres et tak for dette vesentlig under det Regjeringens anslag for neste år viser. Oljeinvesteringene i Nordsjøen økes med 8,6 mrd. kroner til 67,9 mrd. kroner neste år. Dette er en "rykk-og-napp"-utvikling som vil øke presset på fastlandsøkonomien neste år og sette eksportsektorene i næringslivet i en enda vanskeligere situasjon. Mange verkstedsarbeidsplasser vil også settes i fare når investeringene faller igjen i 2004-2006. Selv om oljeselskapene står for hovedtyngden av investeringene, må staten i et stramt budsjett følge med på lasset og bidra med hele 15,1 mrd. kroner. Også statens driftsutgifter til olje og gass øker for 2003 på tross av at staten har solgt 6,5 pst. av sine oljeandeler i SDØE til private selskap. Disse medlemmer mener det er på tide med en reell og offensiv styring av investeringene i Nordsjøen som setter myndighetene i stand til å balansere Norges globale klimaansvar, hensynet til press i økonomien og ønsket om stabile arbeidsplasser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til Innst. S. nr. 89 (2000-2001) hvor medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre fant det

"vanskelig å se at Regjeringens begrunnelse for å heve grensen for utbyggingssaker som skal godkjennes av Stortinget til 10 mrd. kroner, er en reell problemstilling for selskapene."

Videre sa de samme medlemmer at

"Det er av stor betydning at de største utbyggingene blir forankret gjennom behandling i Stortinget. Stortinget bør være direkte involvert i så store investeringsprosjekter som vedrører sentral ressursforvaltning og viktige miljøspørsmål."

Disse medlemmer etterlyser den samme holdningen til Stortingets rolle i dag og fremmer følgende forslag for utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel:

"Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 5 mrd. kroner. Prosjekter over denne kostnadsramme skal behandles av Stortinget."

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det av hensyn til fastlandsøkonomien bør være et mål at investeringene i oljesektoren holdes på et stabilt og ikke for høyt nivå. Svingninger i investeringene bidrar også til ustabilitet for leverandørindustrien.

Dette medlem er av den oppfatning at beslutningsprosessen bør gjennomgås med det for øyet å bidra til økt stabilitet knyttet til investeringene samtidig som det bør stilles krav om en revidert plan for utbygging og drift (PUD) i de tilfelle hvor det skjer store endringer i prosjektene. Dette medlem viser til at en slik framgangsmåte vil gi Stortinget en bedre oversikt både over utviklingen i de større prosjektene og over de investeringer staten blir forpliktet på.

2.2 En bærekraftig olje- og gassvirksomhet

Komiteen merker seg Regjeringens vektlegging av at petroleumsvirksomheten skal være bærekraftig. Petroleumsvirksomhetens utslipp til luft av CO₂, NO_x og nm VOC³ utgjør en vesentlig del av de nasjonale utslippene av disse gassene. Utslipp av vann til sjø inneholder hovedsakelig olje, andre organiske forbindelser, kjemikalier og tungmetaller.

Komiteen støtter Regjeringens ønske om å samarbeide med industrien for å realisere Stortingets mål om nullutslipp av miljøfarlige stoffer til sjø innen 2005. Miljøforskning vil være viktig for å nå dette mål. Komiteen har videre merket seg at Regjeringen satser forskningsmidler for å finne frem til samfunnsmessig kostnadseffektive virkemidler for å møte forpliktelsene mht. utslipp til luft.

Komiteen viser til målsetningen om 0-utslipp fra oljevirksomheten innen 2005 og at dette er en målsetning oljeselskapene tar på alvor. Komiteen har merket seg at denne utfordringen er større når man øker utvinningsgraden, men har tillit til at selskapene også tar denne utfordringen på alvor i forbindelse med økt utvinningsgrad.

Dette er helt nødvendig, og komiteen ber om at dette følges opp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti påpeker videre at det er svært viktig at svar på spørsmål som ikke er avklart i konsekvensutredningen blir besvart før beslutninger om ytterligere

aktivitet tas. Disse medlemmer påpeker at selv om Barentshavets økosystemer i hovedtrekk er kjente, er det langt mindre kunnskap om hvordan forurensninger påvirker havmiljøet. Det er økende usikkerhet omkring de viktige naturressursenes sårbarhet for hydrokarboner og andre kjemikalier. Havforskningsinstituttet har vist at torsk kan utsettes for betydelig skade av driftsutslipp fra oljevirkomheten. Det er videre klart at det er meget vanskelig å gjennomføre vellykkede oljevernaksjoner i perioder med høye bølger, dravis og mørke.

Disse medlemmer viser til at EU nå stiller krav om strategisk konsekvensutredning av alle større utbyggingsprosjekter på land. En strategisk konsekvensutredning representerer en videreutvikling av det tradisjonelle konsekvensutredningsbegrepet, og innebærer at alle faser i alle aktiviteter som kan påvirke det påtenkte området skal utredes. Den samlede faktiske og potensielle påvirkningen skal legges til grunn for de rammer myndighetene setter for å tillate ny virksomhet. Disse medlemmer forutsetter at konsekvensutredningen av helårig petroleumsaktivitet i de nordlige havområder fra Lofoten og nordover vil tilfredsstillende EU's krav til en strategisk konsekvensutredning.

Disse medlemmer presiserer at det er fortsatt betydelig mangel på kunnskap om langtidseffektene av petroleumsvirksomhetens forurensninger. Det finnes i dag ikke etablerte metoder for å overvåke effektene av akutte og operasjonelle utslipp. Nyere forskningsresultater tyder på at effektene kan være større enn forventet. I Barentshavet er muligheten for en effektiv beredskap mot akutt forurensning redusert store deler av året. Det har skjedd lite som har bedret effektiviteten av mekanisk oljevernutstyr etter at Barentshavet Syd ble åpnet.

Disse medlemmer støtter en forvaltningsplan for Barentshavet. Det er en reell fare for at økosystemene i Barentshavet kan bli varig skadd av oljeaktivitet. Alle aktiviteter som påvirker økosystemene, bør derfor vurderes samlet før oljevirkomheten i området utvides og eventuelle andre aktiviteter settes i gang. Disse medlemmer forutsetter at forvaltningsplanen baseres på en helhetlig konsekvensutredning og at den lages før virksomheten er kommet så langt at det blir vanskelig å snu utviklingen. Disse medlemmer ser dette som en forutsetning for bærekraftig bruk av området.

Disse medlemmer viser til at Samarbeidsregjeringen også skal sikre at målet om 0-utslipp til havs blir realisert. Når et felt bygges ut og settes i drift, fører dette til nye store utslipp til luft og vann. Utslipp av vannbaserte borevæsker påvirker både sjøbunnen og vannsøylen. Disse medlemmer vil påpeke at 0-utslipp i Barentshavet selv med dagens fremste teknologi kun sikres ved å ikke åpne for petroleumsproduksjon. I Barentshavet er den naturlige sedimenteringshastigheten meget lav og selv utslipp av borekaks boret med sjøvann uten tilsats av kjemikalier vil kunne påvirke dyresamfunnene på sjøbunnen negativt. Dette

vil for eksempel gjelde kaldtvannskoraller. Kjemikalierne fra vannbasert borevæske vil dessuten for en stor del spres ut i vannmassene og vil der virke sammen med andre driftsutslipp, først og fremst utslipp av produsert vann.

Disse medlemmer understreker at petroleumsvirksomhetens utslipp til sjø er totalt sett meget store og spres over store områder med havstrømmene. Typisk finner man i dag rester av vektstoffene fra borevæskeutslipp i Nordsjøen helt inne i Oslofjorden. Fokus på mulige skadevirkninger av utslippene har hittil i betydelig grad vært konsentrert om de umiddelbare akutte effektene som er lette å påvise. Det har vært langt vanskeligere å overvåke langtidseffekter i økosystemene. I en test med en komponent i det produserte vannet, alkylfenoler, har imidlertid Havforskningsinstituttet påvist effekter på utviklingen av rogn (gonadeutviklingen) hos torsk, selv ved de laveste konsentrasjonene som ble testet. Hvis disse resultatene kan overføres på naturlige bestander og andre arter, kan effektene for økosystemene bli store. Dette vil først merkes ved en betydelig nedgang i fiskebestandene. Store utslipp av denne typen stoffer kan derfor få negative effekter på de marine økosystemene, som er ment å bli Norges viktigste næringsgrunnlag når oljealderen tar slutt.

Disse medlemmer minner om at en drifts- og utbyggingsfase innebærer et økt antall brønner og økt aktivitet også utenfor boretidspågangene i et område som er karakterisert som svært miljøfølsomt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at mens de tidligste utvinningstillatelser ble gitt uten så omfattende vurderinger av hvordan aktivitetene kunne påvirke miljøet, vil utvinningstillatelser nå ikke kunne gis før området er åpnet for petroleumsvirksomhet. I forbindelse med slik åpning er Olje- og energidepartementet ansvarlig for å utarbeide en konsekvensvurdering av lete- og utvinningsvirksomhet som kartlegger de miljømessige, fiskerimessige og samfunnmessige forhold i området. I disse vurderinger må det legges særlig vekt på viktigheten av å bevare og styrke fiskeressursene i områdene. Flertallet viser til at Regjeringen har satt i gang forskningsprogram for å få større kunnskap om slike forhold. Dette vil sikre at beslutninger om å åpne nye områder for leting og produksjon blir fattet på et solid faglig grunnlag.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Regjeringen mener det er særlig viktig å foreta en vurdering og interesseavveining for områder hvor petroleumsaktivitet kan komme i konflikt med viktige miljøinteresser. Dette gjelder bl.a. Barentshavet. I den grad det skulle oppstå situasjoner der det synes umulig å oppnå god sameksistens mellom fiskerinæringen og petroleumsnæringen, viser dette flertallet til at Regjeringen vil vurdere opprettelse av petroleumsfrie områder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det må fokuseres på å utvikle kostnadseffektive løsninger på miljøutfordringene, og vil videre ta avstand fra rene symbolpolitiske virkemidler som ikke har noen reell miljøeffekt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til brev fra departementet til komiteen angående behovet for ny forskning for å dekke kunnskapshull om forholdene i Barentshavet før det fattes nye strategiske beslutninger. Departementet skriver:

"Skulle det avdekkes kunnskapshull eller behov for ytterligere informasjon som er nødvendig for Regjeringens beslutning om ytterligere petroleumsaktivitet i Barentshavet vil Regjeringen ta initiativ til at slikt arbeid blir iverksatt."

Disse medlemmer viser også til statsråd Steensnæs' redegjørelse i spørretimen 13. november 2002, hvor statsråden sier:

"Jeg vil imidlertid ikke avvise at ny forskning kan være aktuelt, men vi bør avvente slutføringen av utredningene før vi eventuelt konkluderer med hensyn til behovet for og omfanget av slik forskning. Da har vi det nødvendige grunnlaget for å vurdere hvor en slik forskningsinnsats kan bidra med dypere innsikt og forståelse for viktige prosesser knyttet til petroleumsvirksomhet i de nordlige havområdene."

Disse medlemmer er tilfredse med at Regjeringen legger opp til at det ikke skal fattes strategiske beslutninger om petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet før kunnskapshull er tettet og en tilstrekkelig konsekvensutredning er gjennomført.

Disse medlemmer mener at det er riktig å vente med å åpne for ny virksomhet i Barentshavet til forvaltningsplanen foreligger.

Disse medlemmer viser til brev fra statsråd Steensnæs, datert 6. desember hvor han bl.a. skriver:

"Ved utarbeidelsen av ULB (Utredningen av konsekvenser for helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet) vil det videre bli gjennomført en rekke delutredninger som vil frambringe betydelig ny kunnskap.

Et viktig mål for ULB er dertil å avdekke eventuelle manglende kunnskaper som er viktige for gjennomføringen av en forsvarlig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområdene, samt foreslå nye utredninger/tiltak som kan fremskaffe ev. nødvendig ny kunnskap."

Dersom det avdekkes kunnskapshull eller behov for å framskaffe slik ytterligere ny kunnskap, vil disse medlemmer understreke at det er riktig å avvente også dette, slik at det er en helhetlig konsekvensutredning som ligger til grunn før det kan tas stilling til hvilke områder som kan åpnes for petroleumsvirksomhet og hvilke som skal være petroleumsfrie. Disse medlemmer har også merka seg svar på spørsmål 3 hvor statsråden skriver:

"Slik jeg ser det, er det riktig å avvente slutføringen av ULB før vi konkluderer endelig om hvilke beslutninger vi kan ta på basis av dette dokumentet og hvilke

beslutninger som må avvende den helhetlige forvaltningsplanen."

Disse medlemmer støtter dette synspunktet.

Komiteen viser til den forskningen som pågår vedrørende produsert vanns innvirkning på torskeyngel, og er opptatt av at resultatene av denne forskningen blir tatt alvorlig.

Komiteen viser til at petroleumsnæringen og fiskerinæringen har hatt sameksistens i Nordsjøen helt siden den norske oljealderen startet. Disse erfaringer bør man ta med seg i petroleumsvirksomheten for øvrig på norsk sokkel.

Komiteen viser dessuten til at Regjeringen har opprettet et forskningsprogram i regi av Norges forskningsråd på langtidseffekter av petroleumsvirksomhetens utslipp til sjø.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til Regjeringens omtale av mulighetene for utslippsreduksjoner på norsk kontinentalsokkel gjennom krafttilførsel fra land. Flertallet vil komme tilbake til dette spørsmålet ved behandlingen av St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av naturgass mv.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, peker på at hensynet til fortsatt sameksistens mellom viktige samfunnsinteresser som petroleumsvirksomhet, fiskerier og miljøhensyn vil være viktig for muligheten til å utvikle ressurspotensialet på norsk kontinentalsokkel, slik at det kan være mulig å realisere den langsiktige utviklingsbanen.

Dette flertallet mener hensynet til fiskeriene og miljøet har vært godt ivaretatt med de utbygginger som har vært gjennomført på norsk sokkel. Slike hensyn må også bli tatt for fremtidige utbygginger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil understreke det som departementet skriver i sitt svar til komiteen på spørsmål av 21. november 2002 om at "fossile energikilder er ikke-fornybare ressurser, og i sin natur er derfor ikke utvinning av fossile energikilder bærekraftig i et langsiktig perspektiv". Videre vil disse medlemmer framheve at departementet slutter seg til definisjonen av begrepet "bærekraftig utvikling" fra Brundtland-rapporten om at dette innebærer

"Development which meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs".

Disse medlemmer mener departementet ikke tar konsekvensen av denne forståelsen i den framlagte stortingsmeldinga, hvor det legges opp til et utvinningstempo som innebærer at det blir lite ressurser igjen til kommende generasjoner, som i stedet må bære belastningen med de problemene som de raske klima-

endringene vil forårsake. Ifølge departementets egne beregninger, har de totale CO₂-utslippene fra olje- og gassproduksjon siden 1971 vært på om lag 175 mill. tonn CO₂. I tillegg til disse utslippene kommer den betydelige forurensningen som følger av bruken av petroleumsproduktene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at den forventede økningen av skipstransport fra Russland, samt økt trafikk knyttet til Snøhvitfeltet, krever at oljevernberedskapen får et løft, og at det er slepebåt-kapasitet som dekker hele området. Prestigeulykken utenfor Spania er en sterk illustrasjon på at her må det ikke slurves.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ber derfor om at det utarbeides en sak i tråd med teksten i Sem-erklæringen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at oljevernberedskapen i nord ikke er god nok, og at Sem-erklæringen sier at Regjeringen vil "styrke kyst- og oljevernberedskapen i nord." Disse medlemmer viser til at konsekvensene av en ulykke med oljeutslipp i de sårbare nordområdene, kan bli katastrofale.

Disse medlemmer foreslår følgende:

"Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig legge fram en sak som styrker kyst- og oljevernberedskapen i nord."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen har lagt frem en stortingsmelding om havmiljø (St.meld. nr. 12 (2001-2002)) hvor kyst- og oljevernberedskapen langs kysten av Nord-Norge er behandlet. Flertallet vil komme tilbake med tiltak for å styrke kyst- og oljevernberedskapen i nord ved behandlingen av denne meldingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets merknader ved behandlingen av Dokument nr. 8:9 (2002-2003) om miljøovervåking nær Snøhvitfeltet, og vil komme tilbake til disse spørsmål ved behandlingen av St.meld. nr. 12 (2001-2002) Havmiljø.

2.3 Lete- og konsesjonspolitikken

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, peker på viktigheten av Regjeringens ønske om å sikre industrien jevnlig tilgang på prospektivt areal, effektivisere tildelingen av nye utvinningstillatelser, og sette krav til hurtigere utforskning under fremtidige utvinningstillatelser i de mer modne områder. Mye av den kompetanse som over år er bygget opp i olje- og gassvirksomhetene kan gå

tapt hvis det blir lengre perioder uten nye oppgaver på norsk sokkel.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er bekymret for nedgangen i leteaktiviteten som vi nå ser og de dårlige resultatene fra 16. konsesjonsrunde.

Dette flertallet viser til at det er viktig å opprettholde interesse for norsk sokkel både fra norske og internasjonale ledende oljeselskaper. Det krever at leteområdene er lovende, og at mulighetene for god lønnsomhet er til stede.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viser til at nedgangen i aktivitet skjer samtidig som vi opplever mindre interesse for norsk sokkel fra de store oljeselskapene. Disse medlemmer er svært urolig for denne utviklingen, og mener det er viktig at norsk sokkel er et attraktivt område.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke viktigheten av at en konsekvensutredning om olje og gassvirksomhet i Barentshavet, og at arbeidet med en forvaltningsplan for området, skjer på en slik måte at myndighetene har valgfrihet til å foreta reelle politiske valg i 2005-2006.

Disse medlemmer vil understreke at dette tilsier at oljeselskapene viser tilbakeholdenhet med både leting og utvikling av funn i området, selv om utvinningstillatelse allerede er gitt. Disse medlemmer regner med at departementet vil ta dette opp med selskapene og sørge for at utviklingen ikke skjer på en slik måte at regjering og Storting får redusert handlefrihet på det tidspunkt de reelle beslutningene om virksomhet i Barentshavet skal tas.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ser med bekymring på at Barentshavet snik-åpnes for petroleumsaktivitet. All aktivitet i området bør stanses til Forvaltningsplanen for Barentshavet er ferdig i 2005 slik at det da kan bli tatt en reell beslutning om det er forsvarlig med olje- og gassutvinning i nordområdene. Enhver såkalt mellomløsning med leteaktivitet, prøveboring eller utbygging før det, undergraver beslutningsfriheten til Stortinget. Disse medlemmer viser til at oljeselskapet Agip har gjort oljefunn på Goliat, som ligger like sørøst for Snøhvit.

Disse medlemmer påpeker at det er juridisk svært uklart hva som rettmessig kan gjøres av rettighetshaveren til en utvinningstillatelse. Disse gis og konsekvensutredes for leteaktivitet, men det er uklare knyttet til blant annet det offentlige erstatningsansvar hvis rettighetshaveren beslutter å bygge ut petroleumsforekomsten og ikke får tillatelse til å bygge ut og drifte feltet. Det er dermed en fare for at Stortinget settes i en tvangssituasjon og ikke har full handlefrihet ved det tidspunkt som skal gi den reelle beslutning om olje- og gassutvinning.

2.4 Gassforvaltning for økt verdiskaping

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at den norske gassvirksomheten er inne i en viktig omstillingsperiode. Gassforhandlingsutvalget (GFU) er avvirket, og den gradvise åpningen av det europeiske gassmarked fører til at selskapene ønsker å delta i hele gasskjeden. Dette åpner for nye forretningsmuligheter for selskapene på norsk kontinentalsokkel.

Flertallet viser til at Regjeringen fortsatt vil ha styring over ressursene gjennom tildeling av utvinningstillatelser og ved å stille krav til planer for utbygging og drift (PUD) og planer for anlegg og drift (PAD).

Gassco er etablert for å operere gassledningsnettet oppstrøms. Komiteen er enig i at Gassco skal være en effektiv og nøytral operatør av nettet, og ha ansvaret for videreutvikling av dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at rettighetshaverne vil etablere en ny felles eierstruktur for gasstransportssystemet på norsk kontinentalsokkel. Flertallet registrerer også at departementet arbeider med å utforme nye forskriftsbestemmelser om prinsipper for adgang til rørledningene og for tariffastsettelse. Flertallet merker seg at departementet vil videreføre reguleringen av gasstransportssystemet slik at for tjenesten tas ut på feltene og ikke i transportsystemet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at 26. oktober 2001 besluttet EØS-komiteen at gassmarkedsdirektivet er EØS-relevant og derfor må innlemmes i norsk lov. I midten av mai 2002 ble lovendringen sendt til Stortinget til behandling. Direktivet kom i slutten av februar 2002. Energi- og miljøkomiteen ønsket i utgangspunktet å behandle direktivets innlemmelse og lovforslaget grundig og samtidig og mente at sakens kompleksitet tilsa en komitébehandling høsten 2002. Likevel ble direktivet og lovendringer presset gjennom i rekordfart før sommeren 2002. Disse medlemmer mener det er viktig å være klar over at utviklingen av GFU og innlemming av gassmarkedsdirektivet har redusert norske myndigheters styringsmuligheter overfor våre gassressurser, og viser til Innst. S. nr. 267 (2001-2002), samt Innst. O. nr. 84 (2001-2002).

Disse medlemmer viser til at Gassforhandlingsutvalget var en viktig brikke i den norske gassforvaltningen, men at Regjeringen valgte å legge ned utvalget etter trussel om bøter fra EU. Disse medlemmer peker også på at langsiktige gassalgskontrakter har vært viktig for å sikre forutsigbarhet for investeringer i gassinfrastruktur på norsk sokkel.

2.5 Petroleumsnæringen på lengre sikt

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, registrerer at Olje- og energidepartementet i samarbeid med den norske baserte olje- og gassnæringen intensiverer arbeidet med å svare på de mange utfordringer næringen og myndighetene står overfor. Denne prosessen er kjent som KonKraft. Visjonen for dette arbeidet er å utvikle det langsiktige utviklingsperspektivet for næringen, og identifisere og iverksette tiltak som bygger opp under dette.

Komiteen ser nødvendigheten av tette relasjoner mellom næringen og forsknings- og utdanningssektoren, og registrerer at det er stor aktivitet på dette området.

Komiteen peker på olje- og gassvirksomhetens store betydning for andre næringer. Olje- og gassvirksomheten er generelt svært viktig for innovasjon og teknologisk utvikling i store deler av vårt øvrige næringsliv. IKT-næringen kommer i en særstilling. Undersøkelser viser at opptil 50 pst. av investeringene på en offshore-installasjon er knyttet til informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti merker seg at Regjeringen vil satse på utvikling av ny teknologi og kompetanse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til Innst. S. nr. 198 (2000-2001) om eierskap i Statoil og fremtidig forvaltning av SDØE, og viser til at Regjeringen i tråd med flertallet i denne innstillingen tar sikte på fortsatt å reservere SDØE-andeler der det er god lønnsomhet eller stort ressurspotensial, og løpende vil vurdere størrelsen på statens eierandel i Statoil innenfor de rammene flertallet i Innst. S. nr. 198 (2000-2001) trakk opp. Flertallet slutter seg til dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet tar det som en selvfølge at de parter som ble enige om eierskap i Statoil og framtidig forvaltning av SDØE i Innst. S. nr. 198 (2000-2001) står ved de beslutninger man der kom fram til. Disse medlemmer kan ikke se at noe tilsier en fornyet vurdering av statens eierandel i Statoil. Disse medlemmer er av den oppfatning at SDØE må ha full frihet til å ta eierandeler i felt hvor lønnsomheten er god eller ressurspotensialet stort. Disse medlemmer vil i den sammenheng vise til at det i mange tilfelle vil være en konkurransefordel for selskapene at staten på denne måten deler risikoen ved utbygging.

Disse medlemmer viser til disse partienes prinsipale motstand mot privatisering av Statoil og nedsalg av SDØE. Disse medlemmer vil i denne sammenheng framheve SDØE som et potensielt svært viktig

styringsverktøy for økt HMS og produksjonsregulering og ønsker å bruke SDØE mer aktivt til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at mange i oljebransjen mener SDØE-andeler virker slik at det blir mindre eierandeler for aktive eiere. Dette, kombinert med færre og mindre funn samt høye kostnader, kan svekke norsk sokkels konkurransekraft.

Disse medlemmer er derfor opptatt av at nye SDØE-andeler ikke må virke aktivitetshemmende på sokkelen, og vil i tillegg åpne for salg av SDØE-andeler der dette kan stimulere til høyere utvinningsgrad og forlenget levetid for eksisterende felt.

2.6 Internasjonalisering

Komiteen viser til Regjeringens siktemål om å legge forholdene til rette for en konkurransedyktig olje- og gassnæring basert i Norge, samtidig som den vil bidra til internasjonalisering av næringen. De norske oljeselskapene har vært, og er, drivkrefter i oppbygging av en norsk leverandørindustri og utnyttelsen av ressursbasen på norsk sokkel. Utenlandske virksomheter lokalisert i Norge med tilknytning til sokkelvirksomheten har også vært viktig for utviklingen av norsk kontinentalsokkel. De sikrer mangfold og konkurranse på sokkelen, samtidig som de sikrer norsk leverandørindustri viktige og gode muligheter til å markedsføre seg selv overfor internasjonale aktører med tanke på oppdrag internasjonalt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, mener det derfor er viktig å legge forholdene til rette for at norsk kontinentalsokkel er et attraktivt område å investere i både for norske og utenlandske selskaper.

Internasjonaliseringen gir kompetanse og mulighet for å inngå i klynger i andre interessante områder, i tillegg til virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Internasjonal konkurranse, både gjennom utenlandsk deltagelse på norsk sokkel og gjennom norske selskapers engasjement i andre land, er viktig for læring, innovasjon og utvikling og en forutsetning for fortsatt god vekstevne i petroleumsindustrien. Det er betydelige vekselvirkninger mellom aktiviteter hjemme og ute.

Komiteen anser det som vesentlig at Norge har et godt forhold til andre oljeproduiserende land. Dette gjelder også medlemslandene i OPEC. Norge har sterk interesse av en løpende dialog og informasjonsutveksling om utviklingen innen produksjonssektoren og på oljemarkedet. Den muligheten som ligger i slik kontakt bør utnyttes med sikte på å oppnå en best mulig forvaltning av egne ressurser og i forhold til internasjonaliseringen av egen industri.

Komiteen mener det særlig er viktig å ha et godt samarbeid med Russland. Russland har store olje- og gassressurser, og vil i årene fremover være en av de største olje- og gassprodusentene internasjonalt. Dette åpner store muligheter for norsk petroleumsnæring til å bruke den kompetanse og teknologi som er opparbei-

det gjennom virksomheten i Norge til oppdrag i Russland. Samtidig er Russland en nabo, og mange av de store russiske olje- og gassfeltene ligger i områder som er tilstøtende norsk sokkel. Dette åpner for samarbeid om spørsmål knyttet til petroleumsutvinning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er betenkelig av Regjeringen å oppfordre norske selskap til å engasjere seg i petroleumsvirksomhet på russisk side i Barentshavet, mens den av "miljøhensyn" nekter å åpne for tilsvarende aktivitet på norsk side i Barentshavet. Disse medlemmer frykter at norske politikeres avventende holdning og symbolpolitiske ønsker gjør at Norge i svært liten grad får delta i å utvikle minstestandarden for petroleumsvirksomheten i nordområdene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til det betydelige negative fokus som har vært på norske selskapers opptreden i enkelte stater. Påstander om korrupsjon og hemmelige avtaler for å komme inn og opprettholde aktivitet i enkelte land, er ikke gunstig for selskapenes omdømme. Disse medlemmer ønsker en vurdering av dette spørsmålet, og ber Regjeringen om å komme tilbake til dette i forbindelse med revidert budsjett.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen å komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om det er mulig å innføre etiske retningslinjer for selskaper med stor statlig eierandel som driver utstrakt aktivitet internasjonalt."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er i spørsmålet om internasjonalisering av petroleumsvirksomheten opptatt av å styrke PETRADs virksomhet, med tanke på at det kunne bidra til at nasjoner i NORADs arbeidsfelt fikk assistanse til å utvikle egen industri på egne premisser. Disse medlemmer vil derfor advare mot at internasjonaliseringen nå i sterkere grad kun ser ut til å prioritere norskbaserte selskapers interesser. Disse medlemmer mener det bør foretas en ny gjennomgang av denne problematikken med tanke på å opprettholde PETRADs opprinnelige målsettinger.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 1

Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 5 mrd. kroner. Prosjekter over denne kostnadsramme skal behandles av Stortinget.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig legge fram en sak som styrker kyst- og oljevernberedskapen i nord.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen å komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om det er mulig å innføre etiske retningslinjer for selskaper med stor statlig eierandel som driver utstrakt aktivitet internasjonalt.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 4*

Stortinget ber Regjeringen åpne for at boring i allerede tildelte lisenser kan gjennomføres så snart den pågående konsekvensutredningen for Lofoten-Barentshavet er gjennomført, og dersom denne ikke påviser vesentlige og nye problemområder. Det forutsettes at dette gjennomføres senest høsten 2003.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen nedsette et bredt sammensatt utvalg, der oljeindustrien er representert, som skal gjennomgå dagens skatteregime med tanke på å forbedre dette i tillegg til å utarbeide skatteincentiver med hensyn til nisje- og haleproduksjon.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre petroleumsfrie soner i Nordområdene.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 7*

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett for 2003 styrke kontroll- og tilsynsfunksjonene og saldere dette med økt refusjon på tilsynsutgifter.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

St.meld. nr. 38 (2001-2002) - om olje- og gassvirksomheten - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. desember 2002

Hallgeir H. Langeland
fung. leder

Leif Frode Onarheim
ordfører

Øyvind Vaksdal
sekretær